

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

תוכן

1. ואין עד נעשה דיין.....
2. כל השופרות כשרים חוץ משל פרה מפני שהוא קרן.....
3. מצוה של ראש השנה ושל יום הכפורים בכפופין.....

דף כו.

א. ואין עד נעשה דיין

אין¹ עד נעשה דיין² ודוקא עד שמעיד, כגון אם העיד אחד מהדיינים בפני שלושה³ חבריו על מעשה שראה, עם אדם אחר מן השוק, אינו יכול להצטרף עמהם לדון על אותו מעשה.

אבל אם אינו מעיד, כגון שהשלשה דיינים ראו המעשה, אפילו כוונו ראייתו⁴ בתורת עדות, אם ראוהו ביום⁵ נעשים דיינים⁶, ודנים על המעשה ההוא, אבל אם ראוהו בלילה, אין דנין על פי עצמן, אבל בעדות אחרים דנין.

ואם הוזמנו להעיד, אף בעדות אחרים אין דנין. ויש אומרים שאף בהוזמנו להעיד דנים בעדות אחרים. וכל זה בדין דאורייתא, אבל בדבר דרבנן עד נעשה דיין

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ ז ה

² משום דבעינן עדות שיוכל להזימה, ולא יקבל הזמה על עצמו, ומהאי טעמא כשראו שלשתן ביום דאו אין עליהם שם עדים, דהם תיכף בעת ראייה נעשו דיינים, וא"כ לא שייך דבעינן עדות שאתה יכול להזימה מותרין לדון ע"פ ראייתן. סמ"ע שם יב אורים שם יא ועיי"ש מה שהקשה ועיין קצוה"ח שם ד שנאמרו ונשנו בזה שני טעמים בתוס' (כתובות כא, ב ד"ה הנח. ב"ק צ, ב ד"ה כגון). א, משום דבעינן ועמדו שני האנשים (דברים ימ, יז), ואי אפשר להיות עד דיין. והשני טעם הנז' שאי אתה יכול להזימה

³ דקבלת עדות מקרי דין וצריך ג'. סמ"ע שם יד

⁴ ואף על גב דבסי' ל"ו שם בכוונ' להוד הוי עד אף על פי שלא העיד אח"כ לענין אם נמצא א' קרוב או פסול דוקא התם במל העדות משום גזרת הכתוב משא"כ כאן דטעמא דאין עד נעשה דיין הוא משום דבעינן ועמדו שני האנשים כו' או שהדיינים לא יקבלו הזמה על עצמן א"כ בנתכוין להעיד להוד לא שייכי הני טעמי למיפסליה. ש"ך שם ד

⁵ ובב"ח [סעיף ו' ד"ה ומ"ש אפילו] כתב דה"ה אם ראוהו בשבת ויום טוב אינם נעשים דיינים אף על גב דאינו אסור לדון אלא מדרבנן, וצ"ע לדינא. ש"ך שם ה

⁶ דלא תהא שמיעה גדולה מראיה, ואם כן יכולים לדון תיכף על ראייה זו כאילו קבלו עדים, וא"כ אף שדנין עליו אפילו לאחר כמה ימים מ"מ כשר, דאינם עדים רק דיינים אשר רשות בידם להמתין בדיון. סמ"ע שם אורים יג

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

ב. כל השופרות כשרים חוץ משל פרה מפני שהוא קרן

כבר התבאר לעיל דף טז. שמצוה⁷ מן המובחר לקיים מצות שופר בראש השנה ולתקוע בשופר של איל, כלומר כבש בן י"ג חודש ויום אחד⁸, כדי שיזכור לנו עקידת יצחק, ובכלל זה גם כבשה נקבה. אלא שהמהדרין ביותר⁹, נוהגין לחזור אחר של איל דוקא שהוא יותר זכר לאיל של יצחק.

אבל אם אין לו שופר של איל יוצא בשאר מינים, וכל השופרות הכפופין כשירים, חוץ משל פרה ושל שור מפני שאינו נקרא שופר אלא קרן שנאמר בכור שורו וגו' וקרני ראם קרניו, והוא הדין קרני רוב החיות כמו הראמים והצביים וכדומה 10 שהם עצם אחד, שפסולים מן התורה. ואין שמם שופר שאין נקרא שופר אלא קרנים החלולים שיש להם זכרות בפנים ונקלף גידן מן הזכרות, ששופר צריך להיות עשוי משני חלקים, היצוני ופנימי, זה בתוך זה. היצוני נקרא "נקבות" והפנימי נקרא "זכרות", כגון של כבשים ואילים ועזים כי שופר הוא מלשון שפופרת, אבל קרני רוב החיות הם עצם אחד ופסולין אפילו בדיעבד כמו של פרה ושל שור.

שופר מקרן בופאלו הרי הוא פסול¹¹, ויש הפוסלים גם את השופרות המפותלים והארוכים מבהמת תאו שהוא מין בקר¹².

שופר מבהמה טמאה יש לפסולו אפילו בדיעבד, לפי שלא הוכשרו למלאכת שמים אלא טהורים בלבד. וכמו שלא הוכשרו תפילין ליעשות מעור בהמה טמאה.

וכתבו האחרונים שאין דין זה ברור¹³, ולפיכך אם אין לו שופר אחר יתקע בו, אכן לא יברך עליו שמא הוא פסול מדינא. וכשיזדמן לו אח"כ שופר כשר צריך לתקוע עוד הפעם וג"כ בלא ברכה דשמא כבר יצא בשופר הראשון, ולכו"ע שופר של נבילה וטריפה כשר לתקוע בו¹⁴.

⁷ שו"ע ונו"כ תקפו א

⁸ כה"ח סק"ב עפ"י המשנה פרה פ"א מ"ג

⁹ מ"ב שם ב

¹⁰ מ"ב שם ז

¹¹ ועיין בשאילת יעב"ץ ח"א סי' נ' דקרני הבופלה הם פסולים לשופר דבופלה שאנו קורין הוא שור הבר דק"ל שהוא בהמה עיין ביו"ד סי' פ' וא"כ פשיטא דפסול ע"ש שתמה על המנ"א ושכנה"ג. שע"ת שם ג

¹² שו"ת קנין תורה ח"ג סי' ע"ה, מועדי קודש שם הערה 569

¹³ עיין באליה רבה ובברכי יוסף ושאר אחרונים, וגם הר"ן עצמו מסתפק בזה, ומשום דאפשר לפי המסקנא טעמא דתפילין משום למען תהיה תורת ד' בפ"ך וכו', דלא שייכא זה בשופר שהוא תשמישי מצוה בעלמא.

שער הציון שם ס"ק יד

¹⁴ מ"ב שם ח

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ראש השנה

דף כו:

ג. מצוה של ראש השנה ושל יום הכפורים בכפופין

שופר של ראש השנה¹⁵ מצותו שיהיה כפוף כדי שיכפפו את לבם להקב"ה בתפלה. אם אין לו כפוף יוצא אפילו בפשוט שלא אמרו כפוף אלא לכתחלה¹⁶, אבל בדיעבד אם תקע בפשוט יצא, וזה שאין לו כפוף הרי זה בדיעבד.

אם יש לו שופר כפוף של שאר מינים, ושופר של איל פשוט, יעדיף שופר כפוף, כיון שפשוט אינו לכתחילה¹⁷.

יש לו שופר של תיש ועז, יקדימו לשופר של יעלים (הוא מין חיה) ושאר חיות, שהוא קרוב למין שזה יותר כדכתיב "שה כשבים ושה עזים" ויש קצת זכר לעקידת יצחק¹⁸.

ומ"מ כתבו המפרשים שמכיון שיש הידור מצוה בשל איל, אם מבקשים ממנו להוסיף בקניית שופר של איל על מחיר שופר ממין אחר, יוסיף עד שלישי על שופר של איל, כדין כל הידור מצוה¹⁹.

מדינא יש להתיר שופר פשוט שנשתנה צורתו שע"י חימום ומיתוח עשאוהו כפוף²⁰ אולם אפשר שאינו בגדר "שופר כפוף" כיון שמתחילת ברייתו לא היה כפוף, ואפילו היה כפוף מתחילת ברייתו מצוה להדר אחר שופר מקרן של איל שלא שינוהו מתבניתו הטבעית²¹ ע"י חימום ומיתוח.

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם

¹⁶ הנה המחבר סתם ולא ביאר איל פשוט וכפוף משאר מינים איזה מהן עדיף אכן מסקנת רוב הפוסקים דמעלת כפוף עדיף לפיכך אם נזדמן לו של יעל כפוף ושל כבש פשוט יתקע בשל יעלים וכפוף דתקון רבנן לתקוע בכפוף לסימן שיכפפו לבם למקום בתפלה משא"כ שופר של איל אינו תיקון רבנן לתקוע דוקא בשל איל אלא מנהג שנהגו כל ישראל מעולם לזכר עקידה ואיכא בזה מצוה מן המובהר. ומ"מ כתבו המפרשים דגם בזה יש עכ"פ דינה דהידור מצוה וע"כ אם מבקשים ממנו להוסיף על שופר של איל יוסיף עד שלישי. מ"ב שם ה

¹⁷ שכפוף דתקון רבנן לתקוע בכפוף לסימן שיכפפו לבם למקום בתפלה משא"כ שופר של איל אינו תיקון רבנן לתקוע דוקא בשל איל אלא מנהג שנהגו כל ישראל מעולם לזכר עקידה ואיכא בזה מצוה מן המובהר. מ"ב שם ה

¹⁸ מ"ב שם ד

¹⁹ מ"ב שם ה

²⁰ הג' הגר"י במברגר על הטור סי' זה, ובמועדי קודש פ"ח הערה 579 מביא מאמרו של הר"י קאפת בקובץ סיני ס"ט שקרן האיל מטבעו כפוף הוא לנמרי בשלישי הראשון של צדו הדק ובעלי מלאכה מעבדים השופר ומישרים אותו השלישי ולעומת זאת כופפים לפעמים את צדו הרחב ודן שמא יצא מתורת כפוף ע"י עיבוד זה. ²¹ מועדים וזמנים ח"ח סי' ה' כי בזה קול השופר קול טבעי הוא ועדיף מפי, והם השופרות התימנים המקוריים, משא"כ שאר שופרות שבשוק משנים צורתם ע"י חימום ומיתוח.

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>